

Цени на дървесината в България и чужбина

При направения сравнителен анализ на средните цени (без ДДС) при продажба от временен склад за 1 м³ обезличена дървесина, добита от държавни горски територии (ДГТ), за периода 01.01.2017 – 31.03.2024 г., данните показват, че от началото на 2017 до края на 2023 г. цените непрекъснато нарастват, а през първото тримесечие на 2024 г. започват леко да намаляват (фиг. 1). Анализът се базира на информация от статистиката на ИАГ, като средните цени са сравнени както общо за широколистна и иглолистна дървесина – независимо от категорията, така и поотделно – по видове, категории и/или сортименти.

Най-ниската цена по години за периода е през 2017 г. – 66.35 лв./м³, а най-високата е през 2023 г. – 124.01 лв./м³, като най-голям темп на уве-

личението се наблюдава през 2022 и 2023 г., когато нарастването на средната цена е съответно с 30.60 лв./м³ и с 48.17 лв./м³ спрямо цената през 2021 година. През 2023 г. цената се е увеличила с 57.66 лв./м³, т.е. с 86.91 % спрямо цената от 2017 година. Средната цена за първото тримесечие на 2024 г. е по-ниска с 13.27 лв./м³ спрямо цената за предходната година.

Цени на иглолистната дървесина

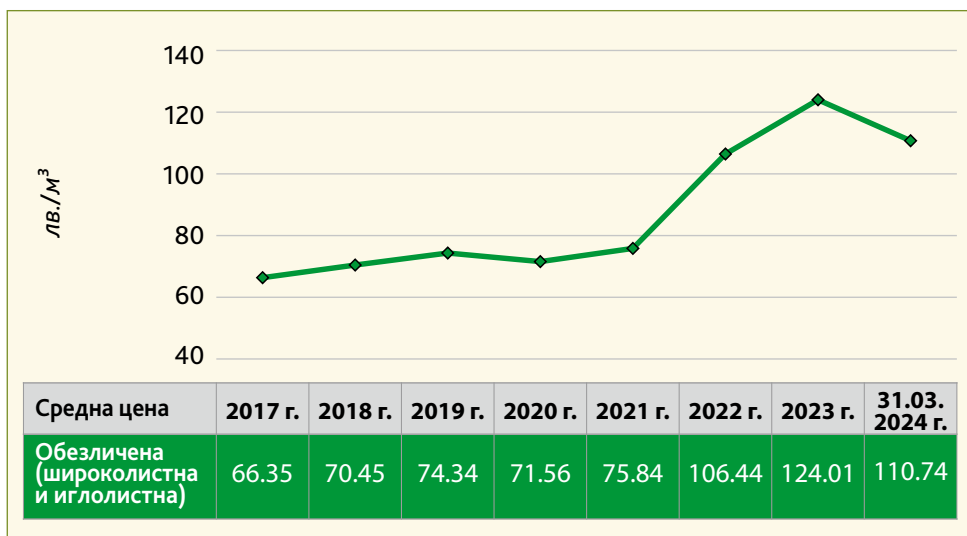
Данните за цените на иглолистната дървесина са дадени на фигура 2, от която е видно, че най-ниската цена за иглолистната дървесина отново е през 2017 г. – 63.47 лв./м³, а най-високата е през 2023 г. – 123.01 лв./м³. И тук се наблюдава същата нарастваща тенденция за средните цени, като най-голям тренд на нараства-

нето на средните цени отново е отчетен през 2022 и 2023 г. съответно с 33.86 и 46.61 лв./м³ спрямо 2021 година. През 2023 г. цената се е увеличила с 59.54 лв./м³, т.е. с 93.81 % спрямо цената от 2017 година. И тук през първото тримесечие на 2024 г. средната цена леко намалява – с 12.22 лв./м³, спрямо предходната година.

При иглолистната едра строителна дървесина през 2020 г. са отчетени най-ниските стойности на цената – 91.37 лв./м³, а най-високите отново през 2023 г. – 167.57 лв./м³, което е с 83.40 % повече от най-ниската цена от 2020 година. Цената за първото тримесечие на 2024 г. намалява с 20.92 лв./м³ спрямо предходната година.

Динамиката при цените на иглолистната средна строителна дървесина повтаря тенденциите за едрата, като разликата между най-високата средна цена (2023 г.) и най-ниската (2017 г.) за разглежданата категория е 50.44 лв./м³, което представлява увеличение с 93.29 %. През 2024 г. средната цена и тук намалява, но по-слабо – с 5.87 лв./м³.

Промените в цените на иглолистната дребна строителна дървесина и дървата са аналогични на гореописаните тенденции, като при дървата се отчита най-голямо процентно увеличение с 98.93 % – от 48.56 лв./м³ през 2017 г. цената достига 96.60 лв./м³ през 2023 година. За първите три месеца на настоящата година за иглолистните дърва се констатира незначително намаляване на цената със 7.06 лв./м³ спрямо 2023 година.

Фиг. 1. Средни цени при продажба от временен склад за 1 м³ обезличена дървесина за периода 01.01.2017 – 31.03.2024 г.

Цени на широколистната дървесина

На *фигура 3* са представени данните за средните цени за широколистната дървесина.

Динамиката на цената на **обезличена (широколистна) дървесина** очертава трайно нарастваща тенденция, както при иглолистната. Цената през 2023 г. е по-висока от тази през 2017 г. с 49.80 лв./м³, което е увеличение със 75.53 %. Средната цена за първото тримесечие на настоящата година е по-ниска с 14.18 % (с 16.41 лв./м³) спрямо тази от 2023 година.

Най-ниската цена на **широколистната едра дървесина** отново е през 2017 г. (90.87 лв./м³), а най-висока – през 2023 г. (166.26 лв./м³), което е увеличение от 75.39 лв./м³. Най-голямо увеличение се наблюдава отново през 2022 и 2023 г. – съответно с 57.88 и 64.54 лв./м³ спрямо цените от 2021 година. За първото тримесечие на 2024 г. средната цена е спаднала с 15.05 лв./м³ спрямо предходната година.

Подобни са тенденциите и при останалите категории широколистна дървесина.

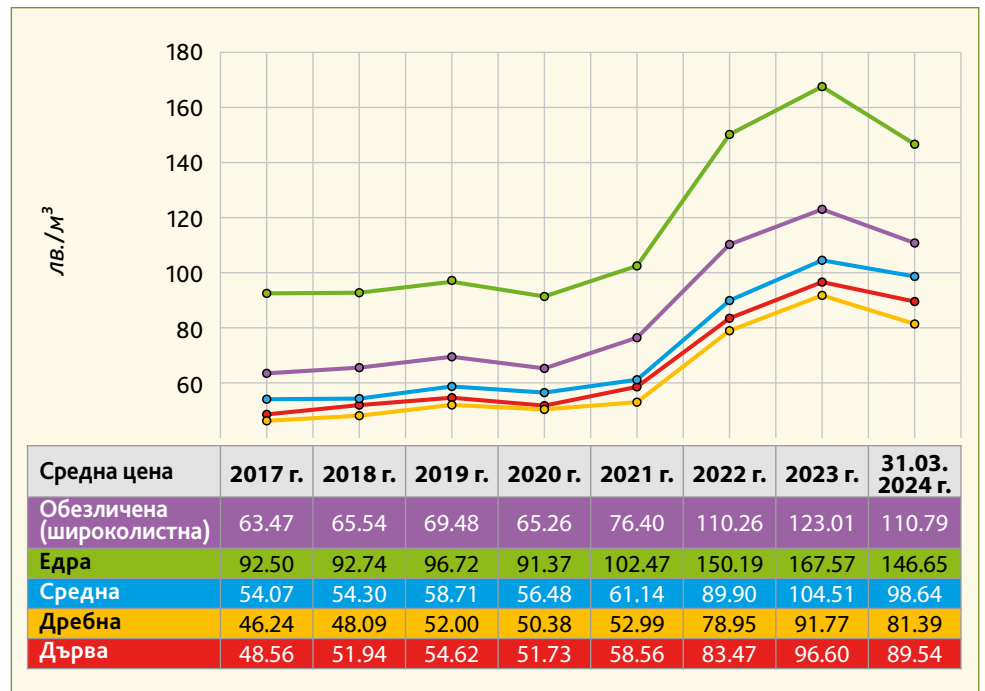
Ако сравним цените от 2023 г. с тези от 2017 г., се констатира следното увеличение: за средна строителна дървесина – 84.17 %, за дребна – 104.45 %, и за дърва – 74.55 %.

Намаляването на цените през първото тримесечие на 2024 г. спрямо тези от предходната година е съответно: за средна строителна дървесина – 23.92 лв./м³ (21.26 %), за дребна – 21.37 лв./м³ (19.22 %), и за дърва – 15.11 лв./м³ (13.76 %).

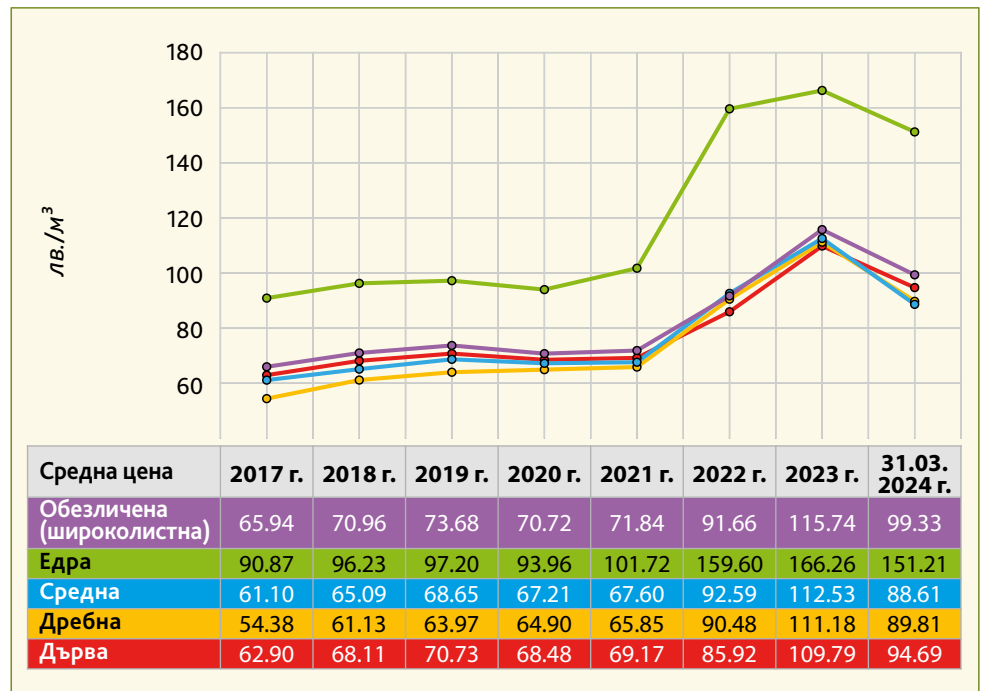
Нарастването на цената при **широколистна дребна дървесина** е с най-висок процент (104.45 %), като се има предвид процентното нарастване на останалите категории широколистна дървесина. От 54.38 лв./м³ през 2017 г. цената достига 111.18 лв./м³ през 2023 г., увеличението на средната цена е над два пъти.

Цени на дървесината в други европейски държави и състояние на пазара на иглолистна дървесина

Според данни на UNECE/FAO, публикувани на Forests on LinkedIn (https://www.linkedin.com/posts/unece-forests_sawn-softwood-

Фиг. 2. Средни цени при продажба от временен склад за 1 м³ обезличена иглолистна дървесина (общо и по категории) за периода 01.01.2017 – 31.03.2024 г.

Фиг. 3. Средни цени при продажба от временен склад за 1 м³ обезличена широколистна дървесина (общо и по категории) за периода 01.01.2017 – 31.03.2024 г.

2023-data-brief-activity-7188820458027298816-943F/), производството на иглолистна дървесина в Европа през 2022 г. остава високо въпреки спада от 2.9 % в сравнение с 2021 г. (годината на най-високото търсене както в Европа, така и в чужбина). През 2022 г. най-големите производители – Герма-

ния и Финландия, са намалили значително производството. През 2022 г. европейското потребление е 96.0 млн. м³, което е със 7.2 % по-малко в сравнение с 2021 г. и най-ниското за последните пет години. Два от най-големите пазари, тези на Германия и Обединеното кралство, отбелязват

силни спадове в потреблението – съответно с 2.8 млн. м³ и с 2.6 млн. м³. Изключение е отчетено само за Италия, където потреблението нараства с 1.1 млн. м³. През 2022 г. производството на иглолистна дървесина в Руската Федерация е засегнато от санкции, възпрепятстващи износа за много страни в Европа. Производството намалява с около 7 %, а износьт – с около 25 %.

Спадът на европейското производство през 2022 г. продължава и през следващата година. В Германия индексът на производството през януари – юни 2023 г. намалява с 11 %. Във Финландия и Швеция е намаляло съответно с 5 и 3 %. Съгласно данните на ФАО, цените от лятото на 2022 г. за иглолистен дървен материал в Европа са по-ниски от тези през 2021 година. За първите пет месеца на 2023 г. цените все още са с около 30 % по-ниски в сравнение с предходната година и са с тенденция към понижаване през октомври 2023 година. В световен мащаб цените на фасонираната иглолистна дървесина също се понижават и се връщат на нивата отпреди пандемията.

Развитието на световния пазар има отражение и върху търговията с фасонирана иглолистна дървесина в Европа през 2022 година. Вносьт на фасонирана иглолистна дървесина е намалял с около 20 % през първите четири месеца на 2023 г. в сравнение с предходната година.

През 2022 г. търсенето на европейска фасонирана дървесина е по-високо в САЩ и Северна Африка в сравнение с 2021 година. През 2023 г. търговията с фасонирана иглолистна дървесина в Европа е засегната от намаляващата строителна дейност. Износьт извън ЕС е намалял само с 0.7 % през първите четири месеца на 2023 година. Износьт от Европа за Китай се е увеличил с над 40 % през първите четири месеца на 2023 г. в сравнение с 2022 година. През същия период вносьт на Япония от Европа е намалял с 43 %, а европейският износ на фасонирана дървесина към Близкия изток и Северна Африка се е увеличил съответно със 7 и 16 %. Износьт през 2022 г. на фасонирана иглолистна дървесина от Руската федерация е намалял със

17 % спрямо предходната година. Това намаление е очакван резултат от ограниченията, наложени от Европейския съюз върху вноса на такава дървесина. Търсенето от Китай през 2022 и 2023 г. остава по-слабо.

През 2022 г. износьт за САЩ от Европа се е увеличил за 10-а поредна година с 0.72 млн. м³. Европейският износ за САЩ е по-висок през първото тримесечие на 2023 г., но оттогава намалява поради падащите цени. За първите шест месеца на 2023 г. европейският износ възлиза на 2.57 млн. м³, което е увеличение от 15.4 % спрямо същия период на 2022 година. Германия, Швеция, Австрия и Румъния осигуряват 88 % от американския внос на европейска фасонирана иглолистна дървесина.

Възстановяването на производството на иглолистна дървесина в Европа се очаква към края на 2024 или 2025 г., когато търсенето би трябвало да се възобнови. Euroconstruct прогнозира спад в строителната продукция за 2024 г. и малък ръст през 2025 година. Очаква се руското производство на фасонирана иглолистна дървесина да се увеличи през 2024 година.

Според доклада за пазара на дървен материал от Австрийската земеделска камара високите лихви продължават да оказват натиск върху търсенето на строителни продукти и услуги в Австрия. За 2024 г. се очаква икономически растеж от само 0.2 % (<https://www.waldverband.at/holzmarkt/aktueller-holzmarktbericht/>).

Австрийската дърводобивна промишленост е много добре осигурена с трупи от иглолистна дървесина. Високите нива на запаси, съчетани със слаби пазари за продажби, означават ниско търсене. Цените са под натиск и вече са намалени. Основните сортименти от смърч струват между 93 и 107 евро на ФМО (плътен метър) в цяла Австрия. Посочените цени се отнасят за търговски сделки в периода март – началото на април 2024 г. и са нетни цени, към които трябва да се начисли данък върху продажбите. Повишено е търсенето на лиственица, което продължава да надвишава предлагането, докато цените остават постоянни. Голямо

е търсенето на дъб и ясен.

Според доклада за пазара на дървен материал, в който са отразени и нетните цени на сделките с дървесина между март и април 2024 г., е видно, че цените за смърч за плътен метър достигат до 115 евро. Лиственицата поддържа високо ценово ниво и на някои места достига 165 евро ФМО. Букаът се движи между 70 и 115 евро ФМО. Цената на енергийната дървесина се движи между 57 и 150 евро АММ (тон сухо тегло).

Средните цени на търговете, организирани от Румънския национален орган по горите – Romsilva, за продукцията през 2024 г. са 319.20 леи/м³, или 63.84 евро, което е с 22.18 % по-ниско от цените за 2023 г., а обемът на дървесината е намалял с 27 % спрямо обема, предложен на търг през 2023 г. от Romsilva (https://www.rosilva.ro/rnp/rezultate_licitatii_vanzare_masa_lemnoasa__p_1033.htm).

Цените без ДДС на основни горски продукти при продажба от основен/временен склад за Република Сърбия, актуални от 01.09.2022 година, са определени в ценова листа, публикувана на <https://srbijašume.rs/kupci/cenovnicikurci>.

Съгласно ценовата листа на предприятieto „Србијашуме“ цената на бука се движи между 7097 динара (60.32 евро) и 20 636 динара (175.41 евро) в зависимост от класа. Цената за смърч и бял бор е между 9054 динара (76.96 евро) и 20 038 динара (170.32 евро). За най-високия клас дъб с диаметър на стъблото с повече от 60 см цените достигат до 80 440 динара (683.74 евро). Ясен и бряст с диаметър над 50 см достига цена 53 371 динара (453.65 евро). Цената на дървата за огрев, 1-и клас, е 6412 динара за куб. м (54.50 евро).

Средните цени според Федералната статистическа служба на Германия за необработена дървесина през 2023 г. са 111.30 евро без данък върху продажбите, което е с 6.20 % повече от цените за 2022 година. Най-висока е цената на бука – 133.50 евро, което е с 14.30 % повече от 2022 г. (<https://www.bmel-statistik.de/forst-holz/tabellen-zu-forst-und-holzwirtschaft>).

Инж. Катерина КУТИНА – главен експерт в отдел „Ползване от горите“ в ИАГ